

Wyrok z dnia 23 listopada 1999 r.

II UKN 208/99

Dopuszczenie pracownika do wykonywania pracy na podstawie aktualnego okresowego zaświadczenia lekarskiego, zawierającego obiektywnie błędną ocenę jego zdolności do pracy, stanowi zewnętrzną przyczynę wypadku w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Zbigniew Myszka, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 1999 r. sprawy z powództwa Marii S. przeciwko N. Spółce Węglowej Spółce Akcyjnej w T. Kopalni Węgla Kamiennego „Z.” w L. o sprostowanie protokołu powypadkowego, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodka Zamiejscowego w Rybniku z dnia 3 grudnia 1998 r. [...]

1. z m i e n i ł zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Tychach z dnia 21 września 1998 r. [...] i ustalił, że zgon Stanisława S. w dniu 18 listopada 1996 r. nastąpił na skutek wypadku przy pracy,

2. z a s ą d z i ł od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 100 zł (sto) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 21 września 1998 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Tychach oddalił powództwo Marii S. przeciwko N. Spółce Węglowej S.A. w T. - Kopalni Węgla Kamiennego „Z.” w L. o sprostowanie protokołu powypadkowego i uznanie, że śmierć jej męża Stanisława S. w dniu 18 listopada 1996 r. była skutkiem wypadku przy pracy, ustalając następujący stan faktyczny. W tym dniu mąż powódki zgłosił się do pracy na III zmianę na godz. 18³⁰, po przerwie spowodowanej chorobą kolana,

trwającej od 8 października 1996 r. Idąc do miejsca pracy z tzw. II dworca (pod ziemią) nagle zasłabł i stracił przytomność, a udzielona po około 30-40 minutach pomoc lekarska okazała się nieskuteczna. Wykonana sekcja zwłok wykazała, iż przyczyną zgonu była ostra niewydolność krążeniowo-oddechowa na podłożu zmian chorobowych serca – zaawansowana miażdżyca tętnic wieńcowych. Stwierdzono także rozległą bliznę pozawałową ściany tylno-bocznej lewej komory serca. Stanisław S. nigdy nie leczył się kardiologicznie, a w dniu zgonu miał ważne badania okresowe przeprowadzone w dniu 20 maja 1996 r. W wydanej opinii [...] Akademia Medyczna w K. stwierdziła, że warunki pracy męża powódki nie miały charakteru ponadnormatywnego a poprzedzająca zgon niezdolność do pracy z powodu schorzenia kolana nie mogła mieć wpływu na wystąpienie zawału. Schorzenia samoistne, które doprowadziły do zgonu, stanowią o bezwzględnym przeciwwskazaniu do wykonywania pracy dółowej, zdarza się jednak, że zawał serca jest pierwszym objawem istniejącego i rozwijającego się procesu chorobowego – tak jak w tym przypadku. Wobec braku przyczyny zewnętrznej zdarzenia w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.), powództwo nie mogło zostać uwzględnione. „Mąż powódki w dniu zdarzenia był zdolny do pracy na podstawie orzeczeń lekarskich, za treść których strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności”. Stanowisko to podzielił Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku, oddalając apelację powódki (wyrok z dnia 3 grudnia 1998 r. [...]).

Powyższy wyrok zaskarżyła kasacją powódka i zarzucając błędną wykładnię prawa materialnego - art. 6 ust. 1 ustawy wypadkowej – wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, po uchyleniu również jego wyroku. Według skarżącej w przypadku starannego przeprowadzenia okresowego badania lekarskiego, jej mąż nie powinien zostać dopuszczony do pracy pod ziemią i już ta okoliczność przemawia za objęciem tego zdarzenia ochroną przewidzianą ustawą wypadkową.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 ustawy wypadkowej podniesiony w kasacji, jest -w ocenie Sądu Najwyższego -uzasadniony.

Ogólnie należy zauważyć, że ustawa z dnia 12 czerwca 1975 r. objęła ochroną odszkodowawczą zdarzenia dotyczące pracowników w związku z pracą w szerokim zakresie, gdy się weźmie zwłaszcza pod uwagę definicję wypadku przy pracy, a także określoną odpowiedzialność pracodawcy, opartą na zasadzie ryzyka znacznie szerzej rozumianego niż w prawie cywilnym właściwie, bez możliwości uwolnienia się od niej. Jedynie bowiem sytuacje wskazane w art. 8 ust. 1 i 2 ustawy wyłączają prawo pracownika do świadczeń przewidzianych ustawą, zaś odpowiedzialności pracodawcy nie wyłącza siła wyższa czy wina osoby trzeciej. Wiąże się to z założeniem, że świadczenia odszkodowawcze nie muszą wyrównywać całej szkody w rozumieniu prawa cywilnego (szkoda rzeczywista i spodziewany zysk), wysokość ich bowiem jest zryczałtowana i nie uwzględnia całej specyfiki odszkodowania z prawa cywilnego. Na tym tle należy odnosić się do ustawowej definicji wypadku przy pracy, w tym zwłaszcza określając przyczynę zewnętrzną zdarzenia, przy uwzględnieniu orzecznictwa Sądu Najwyższego przyjmującego, że może nią być także dopuszczenie do pracy pracownika dotkniętego schorzeniem samoistnym, które w danym dniu czyniło go niezdolnym do pracy (por. wyrok z dnia 9 grudnia 1977 r., III PRN 49/77, OSP 1979/3, poz. 48). Dopuszczenie pracownika do pracy przeciwwskazanej ze względu na stan zdrowia może stanowić zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy, także wtedy gdy pracodawcy nie można postawić zarzutu zawinionego działania, a więc nieuwzględnienia przedłożonego zaświadczenia lekarskiego.

Obecny skład Sądu Najwyższego podziela pogląd zawarty w wyroku z dnia 18 sierpnia 1999 r., II UKN 89/99 (jeszcze niepublikowanym), że obowiązek dopuszczenia do pracy pracownika, który legitymuje się aktualnym wynikiem badania profilaktycznego, nie ma charakteru bezwzględnego. Nie chodzi bowiem o przedstawienie jakiegokolwiek zaświadczenia, ale takiego, które stanowi efekt właściwej oceny zdolności pracownika do pracy na danym stanowisku, dokonanej po przeprowadzeniu wszystkich badań wymaganych od pracownika przez art. 211 pkt 5 KP w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych dla celów przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz.U. Nr 69, poz. 332 ze zm.). Zaświadczenie lekarskie, które zawiera obiektywnie błędną ocenę zdolności pracownika do wykonywania pracy, nie zapewnia właściwej ochrony przed szkodliwymi w konkretnym sta-

nie zdrowia warunkami pracy, a dopuszczenie pracownika do wykonywania pracy na podstawie aktualnego okresowego orzeczenia lekarskiego – obiektywnie błędnego – może stanowić zewnętrzną przyczynę wypadku w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy wypadkowej. Schorzenia samoistne, które doprowadziły do zgonu męża powódki, stanowiły bezwzględne przeciwwskazanie do wykonywania pracy pod ziemią, w tych więc warunkach i z uwagi na wyżej przytoczone stanowisko, dopuszczenie go do pracy dołowej stanowiło zewnętrzną przyczynę zdarzenia, które w związku z tym winno być kwalifikowane jako wypadek przy pracy.

Z tych względów, gdy podniesiona w kasacji podstawa art. 393¹ pkt 1 KPC została wykazana, a brak naruszenia istotnych przepisów postępowania i zarzutów w tym zakresie, należało orzec jak w sentencji po myśli art. 393¹⁵ KPC. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 KPC mając na względzie taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika powódki.

=====